

BESZÁMOLÓ

Beszámoló az EFRR (European Forum for Research in Rehabilitation) Budapesten rendezett XVIII. kongresszusáról

Varjú Cecília, Fazekas Gábor

Az EFRR célja, hogy Európában nemzetközi fórumot teremtsen a rehabilitációs kutatások számára, valamint az, hogy az egészségügyi rehabilitáción túlmenően összefogjon más, rehabilitációval foglalkozó szakembereket is, így a foglalkozási és a szociális rehabilitáció szakértőit, műszaki szakembereket, építészeket stb.

A rehabilitációs kutatások mai fő irányait figyelembe véve a konferencián kiemelt helyet kapott a mesterséges intelligencia alkalmazásának, valamint a robotok és az egyéb fejlett technológián alapuló eszközök rehabilitációs szerepének megvitatása. E tekintetben igen jelentős fejlődés ment végbe az elmúlt 5 évben Magyarországon: jelenleg 12, a társadalombiztosítás által finanszírozott rehabilitációs robot centrum működik országszerte, amelyek állami (és részint európai uniós) támogatással jöttek létre.

Az EFRR XVIII. kongresszusára 2025. augusztus 28-a és 31-e között került sor Budapesten. A részt vevő mintegy 200 rehabilitációs szakember 29 országból érkezett, főként európai országokból, de néhányan Kanadából, Tajvanról, Nepálból és a Dél-afrikai Köztársaságból is. A résztvevők 40 százaléka magyar volt, köztük több, határon túli, rehabilitációval

foglalkozó magyar kolléga. A konferencia nyelve angol volt, a 85 előadás mellett 40 poszter bemutatása és 11 workshop rendezvény zajlott.

A megnyitó ünnepségen részt vett *Hankó Balázs* kulturális és innovációs miniszter, *Szabó Attila*, a Semmelweis Egyetem klinikai rektorhelyettese és *Cserhádi Péter*, a Semmelweis Egyetem, Rehabilitációs Medicina Tanszék klinikaigazgatója, a Magyar Rehabilitációs Társaság elnöke (1. kép). A megnyitó különösen érdekes és felemelő hatású műsorszám volt az Afáziakórus (Hangadó Énekgyűttes) fellépése, mely megadta a rehabilitációs konferencia empatikus és motiváló alaphangulatát (2. kép).

A konferencia keretében került sor az EFRR tisztújító közgyűlésére a 9 tagú vezetőség megválasztásával, amelyben országonként csak egy fő lehet tag. A EFRR 2025-ös, budapesti kongresszusán magyar jelöltként a vezetőségbe, egyúttal annak elnöki posztjára egyhangúlag *Varjú Cecília* professzor asszonyt választották meg a Pécsi Tudományegyetemről (3. kép).

Az EFRR 1983-ban tartotta első kongresszusát a skóciai Edinburgh-ban *John Hunter* szervezésében, ezt követően

1. KÉP. A konferencia megnyitójának ünnepi szónokai

2. KÉP. Az Afáziakórus megható ünnepi dalai

3. KÉP. Az EFRR újonnan megválasztott elnöksége

Résztevők balról jobbra: prof. Frederike van Wijck, prof. dr. Susanna Melkas, dr. Marta Supervía Pola, prof. dr. Evrim Karadağ Saygi, prof. dr. Cecília Varjú, prof. dr. Peter Takáč, Lea Šuc, dr. Marco Streibelt

4. KÉP. A Rehabilitáció tudományos folyóirat Szerkesztőbizottsága és Nemzetközi és Hazai Tanácsadó Testülete tagjai, akik a 2025. augusztus 30-án tartott ülésen részt vettek

Balról jobbra, ülő sorban: Papp Edit MRT-főtitkár, Gárdán Gabriella, Csohány Ágnes, Boros Erzsébet, Vekerdy-Nagy Zsuzsanna, Mayer Ágnes, Varjú Cecília, Carlotte Kiekens, Helena Burger; álló sorban: Fazekas Gábor, Farkas Péter, Jenei Zoltán, Kullmann Lajos, Peter Takáč, Szél István, Stefano Negrini, Dénes Zoltán, Boba Stokic

két-három évente került sor újabb kongresszusra. A 2007-ben Budapesten megtartott kongresszus főszervezője Kullmann Lajos professzor volt. A szervezet vezető testületének Magyarországról 2007 előtt Kullmann Lajos, 2007 és 2019 között Fazekas Gábor, 2019 óta Varjú Cecília a tagja. Mivel a vezetőségnek összesen 9 tagja lehet, számos európai országból nincsen tag a vezetőségben.

A mostani EFRR-konferencia előadásai a bevezető plenáris programon kívül 12 szekcióban hangzottak el. Számos neves, külföldi vendég tartott plenáris előadást: Skóciából John Hunter, a szervezet megalapítója, Olaszországból Mauro Zampolini, az UEMS Rehabilitációs Szekciójának (Physical and Rehabilitation Medicine Section of the Union Européenne des Médecins Spécialistes, U.E.M.S. PRM, European Union of Medical Specialists) elnöke, továbbá Svájcban a rehabilitáció nemzetközi szervezésében igen aktív Gerold Stucki, Hollandiából Henk Stam és szintén Olaszországból Stefano Negrini. Az EFRR hivatalos folyóirata az International Journal of Rehabilitation Research (IJRR), jelenlegi főszerkesztője Boba Stokic (USA), aki workshop-előadást tartott a közlemények írásának és bírálatának helyes gyakorlatáról. Több előadást tartott Helena Burger és Crt Marincek,

mindketten korábbi EFRR-elnökök Szlovéniából, ahol egy igen innovatív rehabilitációs klinika működik. Az említett szakemberek közül többen meghívást kaptak a Rehabilitáció c. folyóiratunk Nemzetközi Tanácsadó Testületébe, velük Vekerdy-Nagy Zsuzsanna főszerkesztő asszony vezetésével a megbeszéléseken közös együttműködést is megalapoztunk a konferencia során (4. kép).

Nemzetközi visszhangja alapján a konferencia sikeres volt, szervezését az Expert-Quality Congress Szervezőirodával együttműködve Cserhádi Péter klinikaigazgató, a Magyar Rehabilitációs Társaság elnöke, valamint Varjú Cecília és Fazekas Gábor professzorok, a konferencia társelnökei irányították.

Az EFRR-be folyamatosan lehet és érdemes belépni. A konferencia előadásainak és posztereinek összefoglalói, valamint az EFRR-be történő belépés tudnivalói az EFRR honlapján (www.efrr.org) megtalálhatók. Az EFRR által szervezett legközelebbi webinar 2025. október 28-án lesz, Zoomcsatlakozással részt lehet venni. A webinaron Boba Stokic az IJRR folyóirat főszerkesztője fog tartani angol nyelvű előadást „Development of protocols for pilot and controlled studies” címmel.